

OVJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u malo-prodaji 12 f. pojedini broj. OGLASI primaju se uopravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj tiskari JOŠ. KRMPOTIĆ u Pulj, trg Custoza 1. Uredništvo: Sidanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSEF HAIN u Pulj. — Rukopisi se ne vraćaju.

Godina III.

U Pulj, ponedjeljak 3. prosinca 1917.

Broj 864.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Beč, 2. (D. u.) Službeno se javlja:

Talijansko bojište.

Na Monte Pertica opeta je suzbita talijanska navala. Inače ništa da se javi.

Albanija.

Na donoj Vojusi svršilo je poduzeće nastajnih četa uspješno.

Na istoku nikakva spomena vrijedna bojna djela.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Berlin, 2. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: U Flandriji porasla je kroz dan umjerena vatra na veće s obiju strana Paschendale do najveće žestine, te je ostala jaka i kroz noć. Bojevi kod Cambraia traju dalje. U osječcima od Inchyja do Bourlona razvila se je popodne, poslije uspješnih naših poduzeća, živahna topovska djelatnost. Neprijateljske su pješadijske navale zapadno od Moeuvresa ugušene od naše vatre, zapadno od Moeuvresa skršile se one pred našim linijama. Selo Moeuvres očišćeno je od neprijatelja. Kod toga su privedeni zarobljenici. Sa novo dopremljenim silama upravilo je neprijatelj jake protunavale proti položajima, što su mu istrgnuti na zapadnom brijegu Selde. Poslije ogorčenog rvanja, koje je trajalo sve do u mrak, bacismo neprijatelja natrag. Indijska konjanica, koja je dokazala iz Epechya, bila je postrijeljana. Jednak su neuspjeh imale pješadijske navale, koje je neprijatelj, poslije jake priprave vatrom, poduzeo proti našim linijama zapadno od Vendhulleja. Jučerašnji je dan stajao Engleze teških gubitaka. U našim je rukama ostalo više stotina zarobljenika. Do sada je na bojištu sakupljeno 60 engleskih topova i preko 100 pušanih strojeva.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: Sjeverno od Pinona privedoše nastajne čete sa uspješnog poduzeća zarobljenika. Izjalovio se je francuski udarac zapadno od Brimonta. Na zapadnom brijegu Moze topovska je paljba privremeno oživjela.

Bojna skupina nadvojvode Albrechta vrtom.: S obiju strana Altkircha pojačana topovska djelatnost.

Istočno bojište

Nikakove veće bojne djelatnosti.

Macedonsko bojište:

Medju Ohridskim i Prespanskim jezerom, kao što i u zavoju Crne. oživjela je paljba. Zapadno od Ohridskog jezera i na obim brijegovima Vardara uspješni izvidnički bojevi.

Talijansko bojište:

Ništa osobita.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

Iz Rusije.

Lugano, 1. (D. u.) Kako javlja „Agenzia Stefani“, niječkala su se rusko poklisarstvo kod kvirinala, rusko poslanništvo kod vatikana i ruska vojnička misija u Italiji, da priznaju maksimalističku rusku vladu, te su prekinuli svezu sa vanjskim ministarstvom u Petrogradu.

Haag, 2. Finski je zemaljski sabor zaključio iza burne debate, da vladalačku moć preda u ruke senatu. Tim je zapravo provedeno potpuno otcipljenje Finske od Rusije.

Amsterdam, 1. (D. u.) Prema „Algemeen Handelsblad“ brzojavio je petrogradski dopisnik „Daily Chronicle“, da je boljševička vlada otstupila i da je sastavljena koalicijska vlada, koja da je sastavljena iz boljševika, iz lijevih socijalnih revolucionaraca i iz internacionalističkih menjševika. Skupština da je seljaka Lenina neprijazno primila. Pošto on osjeća, da je izgubio upliv, započeo je odmah pregovarati radi sastava koalicijskog kabineta. Nadalje se listu „Daily Chronicle“ javlja, da samo tri vojske na ruskoj fronti podupiru boljševike.

New-York, 1. (D. u.) Brzojavka „Associated Press“ iz Washingtona govori o predstojećoj pnošljivoj politici spram Rusije, da se pokaže pouzdanje u konačnu pobjedu zdrave demokracije, jer se osjeća, da veliki dio Rusije nije sporazuman sa ciljevima boljševika.

Rotterdam, 1. (D. u.) „Daily Mail“ javlja iz Petrograda: Carev brat, veliki knez Mihajlo, bio je uapšen.

Berlin, 2. (D. u.) Wolffov ured javlja: General Duhonin i vojnički zastupnik antantinih država pobjegoše iz ruskog glavnog stana. Radiotelegrafska štacija ruskog glavnog stana nalazi se u rukama maksimalista.

Stockholm, 2. (D. u.) Prema vijestima iz Haparande oduzeli su boljševiki državnoj banci u Moskvi pol milijarde u zlatu.

Petrograd, 29. (D. u.) Reuter. Pridržavajući si konačne upute engleske vlade, koje još nijesu prispjele, objavio je poslanik Buchanan sljedeću izjavu: Trockljeva nota, koja predlaže primirje, dostavljena je poslaništvu 19 sati kasnije, nego što je vrhovni zapovjednik primio u glavnom stanu zapovjed, da odmah otvori pregovaranja. Alijeli stoji pred svršenim činom, jer nijesu upitani za savjet. Poslaniku nije moguće, da odgovori na notu, koju je na njega poslala vlada, koju njegova vlada nije priznala. — Reuterov ured doznaje, da su nelspravne glasine, koje govore, da je poslanik Buchanan ostavio Petrograd ili da ga sadu misli ostaviti.

Stockholm, 2. (D. u.) Prema nekoj brzojavci iz Haparande izabrao je finski zemaljski sabor iza desetsatne debate od gradjana predloženi senat, kojemu predsjedja Svinhufvud. Zaključak je primljen sa 100 proti 80 glasova, koji su posljednji bili predani za socijalističku vladu. Pošto su se socijaliste htjeli oprijeti zaključku zemaljskog sabora, vlada bojazan, da predstoji nova generalna stavka.

* **Turski izvještaj od 30. studenoga.** Glavni stan pripočuje: Sinajska fronta: Bojevi se nastavljaju. Južno su od Audže i Abuledna od obale do El-Tire naišle naše čete ponovno na žestok otpor. Odbile su sve neprijateljske nartaje. Dalje jugoistočno su kod Naalim prodrli Englezi po više puta sa jednom pješadskom i jednom konjaničkom divizijom proti našim do onamo uznapredovalim četama, no bili su uz najteže gubitke odbijeni. U tim ogorčenim bjebojevima zarobljen i časnik i 20 momaka. Snažno su nastavile naše čete svoje navale na desnom krilu srednje skupine. Već prekojučer su osvojile bile Bet-ur-en-Foka a jučer su napredovale u smjeru Bet-ur, en-Tata. Na navale spremne čete, koje su kod toga sudjelovale, zaslužuju najveće priznanje. Dopremljen bje i časnik i 30 momaka, kao i 4 puščana stroja. Kod naših četa zapadno i južno od Jeruzalema vlada samo slaba bojna djelatnost, koja se je općenito ograničivala na topničku vatra. Jedan je od naših ljetača oborio engleski pripeti zrakoplov. Na neprijateljska su skladišta za opskrbu i municiju s uspjehom bacane bombe. Na drugim frontama ništa važna.

* **Rat na moru.** Wolffov ured javlja: U zapornom području oko Engleske potopljeno bje opet 13.000 bruto-reg. tona.

* **Ruske čete u Rumunjskoj.** Prema nekoj vijesti lista „Daily Chronicle“ naredila je maksimalistička vlada vojnim zapovjednicima na jugozapadnoj fronti, da povuku ruske formacije iz rumunjske vojske.

* **Njemačka nema više pristupa na otoke u Tihom oceanu.** Na konferenci sjedinjenih trgovačkih komora govorio je ministar-predsjednik Nove Zelandije ovaj govor: Svaki predlog, da se predate Samoa i Nova Gvineja opet Njemačkoj, bio bi primljen od britskog pučanstva Tihog Oceana kao gorko razočaranje. To bi značilo, da bi Samoa postao glavnim pristanom njemačke mornarice Tihog Oceana. Nijemci bi tamo napravili postaju bežičnog brzovanja i postavili bazu podmornicama. Ministar je predsjednik dodao: Britska je vlada bila u toj stvari podučena, da smo mi pripralni, da ne pustimo više Nijemce na otoke u Tihom Oceanu, bude mo li samo mogli, da to zapriječimo na bilo koji način.

Skola i učitelji.

Mnogi nas učitelji(ce) mole, da im javimo, je li naš odbor poduzeo sve korake — kako bje zaključeno na skupštini u Pazinu — i da li se već štogod polučilo. Naš je odbor zapala doista teška zadaća; no, neka bude svatko uvjeren, da smo mi svim silama nastojali, a i nastojat ćemo, da učinimo svoju dužnost. Da ne moramo svakom napose odgovarati, to javljamo ovim putem svim kolegama i kolegicama, da smo se već davno obratili na sve kompetentne vlasti. Do sada nam je stigao odgovor samo od strane naših zastupnika na carevinskom vijeću. Oni javljaju, da su se za stvar zauzeli. Uopće se opaža, da svi uvijaju težak položaj, u kojemu se mi borimo za uzgoj zaboravljene istarske djece i kako je skrajni čas, da se nešto poduzme e da nam škole ne propadnu. Nekoje općine — videći, da još od nikud ne dolazi pomoć — pobrinuše se same za opstanak svojih škola time, što priskočiše u pomoć svom učiteljstvu. Ima nade, da će i ostale općine slijediti taj lijepl primjer, dok se inače ne pomogne. Naš se je odbor i usmeno na više strana obratio, pa se nadamo, da ne će biti uzalud. Ovih smo dana imali konačno prilike, da govorimo i s gg. predsjednikom i podpre jednikom zemaljske upravne komisije. Izlijet ćemo u kratko tok toga razgovora, koji je s toga razloga važan, što pučke škole i učitelje zemlja uzdržava. Evo, čitaatelj!

Mi: Hoće li zemaljska upravna komisija poduzeti štogod, da zapriječi propast naših pučkih škola?

Oni: Kako vam je poznato, vlada je odredila u tu svrhu 70 milijuna kruna.

Mi: Čekamo već toliko vremena. Obećalo nam se prilično toga, ali — mi ne možemo dalje. Neka nam se zato dađe predujam, da možemo dočekati ono drugo.

Oni: Ta ne ćete mnogo čekati. Najviše mjesec dana.

Mi: I mjesec dana je mnogo, vrlo mnogo. A može nam se dogoditi, da i više čekamo.

Oni: Ne ćete mnogo čekati.

Mi: Eto, sada bismo mogli kupiti repe; da smo prije imali novaca, bili bi nakupovali voća i dr. Iza mjesec dana se ne bude najbrže ničesa dobilo.

Oni: Koliko dobivate na iskaznice?

Mi: Ovdje dobivamo redovito 15 dtkg kruha na dan, a osim toga za svaki mjesec 1 1/2 kg muke, 24 dtkg masti, 1/4 kg šećera. Ovaj smo mjesec bili u toliko sretniji, da smo dobili 6 kg krumpira. Mesa se može doduše dobiti, ali nam ne preostaje za to novaca.

Oni: Nastojat ćemo, da se dađe Vama u Pazinu jedno par hiljada kruna, da možete ipak raditi.

Mi: Čudno svijetlo bi na nas palo, kad bi isposlovali nešto za sebe, a da drugove, koji nas ovamo poslaše, zaboravimo.

Oni: Ali obzirom na to, što je vama u mjestu gore, nego onima u selu!

Mi: Nekada je bilo tako, ali sada je i vani zlo. Seljaci nemaju hrane, jer bijaše zla godina, a novaca imadu gdjegdje i na pretek, pa što da učitelj tamo uradi sa ono par filtra?

Oni: Nastojat ćemo, da bi vam se putem vaše općine priskočilo u pomoć.

Mi: Bit ćemo na tomu osobito zahvalni.

Oni: Duskora ćete dobit doplatu za čitavu drugu polovinu tekuće godine. Bit će vam bolje.

Mi: Bojimo se, da će nam biti malo bolje, jer imamo dugova, što nam ih je ovo strašno doba donijelo, a ne ćemo ih moći isplatiti. Pa što će nam novci? Ne možemo dobiti ni konca, da pokrmpamo koje staro odijelo ili bječvu, ni komadić kože, da popravimo cipelu. Morat ćemo valjda i bosu obavljati poslove, koje nam sa više strana nalažu.

Oni: Zbilja! Dobit ćemo drvenih poplata. Time bismo vam ipak mogli pomoći.

Mi: Dakako! Učitelji bi bili zahvalni, kad bi im netko omogućio, da u redu obavljaju svoje dužnosti! Još nešto. Posjednici i trgovci imadu budi kakve robe, da zamjenjuju, a činovnici i radnici imadu puno bolje dohotke od nas. Ako je svima zlo, nama je mnogo gore. Mi smo najsiromašniji. Baš obzirom na to, mogli bismo

možda posredovanjem zemaljske upravne komisije doći do najpotrebitije količine hrane, kad bi se eventualno osnovala neka posebna centrala za svaki kotar ili slično.

Oni: To je teško, to je vrlo teško.

Mi: Ako bi tko od učitelja morao privremeno ostaviti svoje mjesto, da može bilo kakav posao obavljati, e da ne pogine sa svojom obitelji, bi li time prekinuo svoje službovanje?

Oni: E, dašto! Izgubio bi mjesto.

Mi: Dakle mora da pogine?

Oni: — — —

Mi: Hoćemo li dobit odgovor na molbe, što smo ih ovamo poslali?

Oni: Ustupili smo ih c. kr. pokrajinskomu školskomu vijeću. Sada se tamo nalaze.

Mi: Hvala lijepa!

Za učiteljski odbor pazinskog kotara:
P. Facchin.

Jugoslavenska politika.

Glas Slavona o ruskoj mirovnoj ponudi. — Borba za ujedinjenje — boj za kruh. — Što dalje od Sušteršića! — „Bošnjaci“.

Iz Beča javljaju dne 1. t. mj.: Predsjedništvo češkog svaza, jugoslavenskog kluba i ukrajinskog parlamentarnog zastupstva zaključuje sljedeće snopćenje: Mirovna ponuda sadašnje ruske vlade ne temelji se samo na načelu „bez aneksija i bez odšteta“, već i na načelu prava naroda na samoodređenje, što naša vlada taj. Stoga ustanovljujemo, da podloga, na temelju koje je austrijska vlada prema izjavi ministra-predsjednika pripravnica da stupi u mirovna pregovaranja, stoji u toj bitnoj točki u opreči sa uvjetima mirovnog poziva sadašnje ruske vlade. Jer ponuda pretpostavlja jamstva za pravo naroda na samoodređivanje, dok se čini, da izjava austrijskog ministra-predsjednika, podana u sporazumku sa vanjskim ministrom, tajenjem upravo isključuje čuvanje prava naroda na samoodređenje. Obzirom na ovu opreku pogledom na glavnu točku ponude za primirje mi se bojimo, da već započeti pregovori ne bi mogli dovesti do sklopljenja mira, za što bi mi morali baciti svu odgovornost na vladu. Sa našeg staništa ustanovljujemo ponovno, da u smislu naših deklaracija od 30. svibnja u punom opsegu ustrajemo kod našeg zahtjeva po pravu svih naroda na samoodređenje.

„Jugoslovan“ piše: Nas ne vuče na jug niti glad za slavom, niti glad za blagom; naš narod ne treba niti slave niti brzog obogaćenja, on treba kruha, svakidnog kruha. Dosadašnje iskustvo za vrijeme rata pokazalo je, da se je aprovizacija sa sjevera dole pokazala veoma slabom, da je kruh, što nam ga režu susjedi sa sjevera, malen i gorak. Zar da podsjetimo na ono, što su novine pisale o gladi u Istri? Zar nisu na istarskim otocima umirale obitelji od glada i pomamkanja? Tko je zaustavio 200 vagnu krumpira za Dalmaciju? Tko je zaustavio 200 vagnu brašna iz Hrvatske? Zar nije dr. Korosec brojkama dokazao, koliko je stotina ljudi pomrlo lajske godine od gladi u Sandžaku? Zar ne grozi već sada glad u Bosni? Što je do jugoslavenske raje stalo onima, kojima nije neprijateljska roga dosada opustošila niti pedajl zemlje, niti blaga i nu, ako se to događa na granicama Jugoslavije, zar da čekamo, da i na nas dođe red? Zar se i u slovenskoj prijestolnici nijesmo osvjeđovali, koliko se ludja gospodstva obazire na naša prava i na naše potrebe? Ne zavaravajmo se dakle i ne očekujmo pomoći od njih, gdje je nema. „Dualizam mora pasti!“ tako kličemo, jer znamo, kakva ne nepravda na nama počiva. U Ugarskoj ima žita i za govedo, kod nas ga nema niti za ljudi. Tamo ima dosta i bijelog brašna, kod nas nema ni ovonog. Zato je jugoslavensko pitanje i pitanje kruha, i mi ne možemo da imamo povjerenja u one, koji su indiferentni prema jugoslavenskoj deklaraciji, dapače i njezini protivnici, jer jugoslavenska država pod hapsburškim žezlom nije samo fantazija mladih ljudi, već naša životna potreba.

„Slovenec“ donosa proglaš načelnika privremenog vodstva „Slov. ljudske stranke“, prelata Andrije Kalana, u kojemu se Slovenci pozivaju, da u interesu sveopće narodne stvari i dalje ustraju kod stare „Slov. ljudske stranke“ i da ne pristupe novim dvjema strankama, seljačkoj i građanskoj, koje je ustanovio dr. Sušteršić.

„Bošnjaci“ militarizovana redakcija „Hrv. Dnevnika“, u najnovije vrijeme poznatoga vladinoga organa za mađarsko-njemačke interese u Bosni, silno se ljuti na nas, što smo „izjavu“ u pravom smislu prikazali. Dakako da se gospoda ne ufaju začu u mirno, objektivno razgibanje, ko što smo mi činili, nego lamataju rukama i nogama. Takav je način pisanja mnogo laganije, nego trijezno dokazivanje. Gospoda „Bošnjaci“, dajte izadjite u boj s argumentima. Tu ćemo se ogledati! Vi ste, istina, komandirani u redakciju, ali bi ipak bilo dobro, da se malo dokazima proračunimo! Vi se čudite našem ogorčenju, a ne znate li za strašne kletve hrvatske Rijeke, Istre, Slovenije, Medjumurja, Soljaka i Bunjevaca, što ih na vas siplju! Samo naprijed! Živio „bošnjaci“ narod! („Novine“.)

* Italija za mir. Prema suradniku „Corriere della Sera“ izjavio je ministar ravnice Nitti, da Italija nema danas niti teritorijalnih aspiracija, niti ne sanja o veličini, koja ne bi bila spojiva sa zbiljnošću. Držanje Italije neće nikada biti za prijemom mira.

* Postupanje naših i njemačkih četa u Italiji. „Times“ od 17. studenoga javljaju na temelju talijanskih informacija, da se njemačke i austro-ugarske čete prema civilnom pučanstvu u osvojenoj Italiji vladaju besprikorno.

* Otpor protiv boljševika. „Daily Chronicle“ doznaje iz Petrograda, dne 29. studenoga. Povjerenik se glavnog stana Stankević nećkao, da predade vojnu zapovijed Krylenka Duhoninu, te je u ime vojske upravio na civilno pučanstvo proglas, da ovo odustane od građanskog rata, kako bi se anarhija svršila, te bi se sve potrebito pošiljalo, da se vojska opskrbi. Krylenko je prekinuo svoj put prema jugu te se opet vraća u Petrograd. Satnik je Kukel, kojemu je Verderevski povjerio vodstvo tehničkog odjela pomorskog ministarstva, bio uapšen, jer nije htio, da predade dokumente ministarstva u ruke boljševika. Njegovim nasljednikom bje imenovan Modest Ivanov.

* Delegacije. Otvoritvena sjednica delegacije obdržavat će se danas 3. t. mj. u 5 sati popodne u dvorani za sjednice gospodske kuće. — Kada su češki delegati bili primljeni u ministarstvu vanjskih poslova, htio je zast. dr. Stransky povesti riječ o državnopravnim zahtjevima Čeha. Reklo mu se je, da ova stvar spada pred parlament. Česki su delegati radi toga uzbuđeni.

* Talijanski zahtjevi. Ured Havas priopćuje prema ruskim listovima dio tajnih ugovora, u koliko se ovi tiču zahtjeva Italije prije ustupa u rat. Italija je zahtjevala južni Tiroi do Brennera, Goricu i Gradišku, Istru, sve dalmatinske otoke, pojačanje talijanskog posjeda u Eritreji, nadalje Siriju kao odštetu za povećanje engleskih i francuskih kolonija i konačno zajam od 50 milijuna funti.

* Njemačka i Japan. Iz Londona se javlja: Neka Amsterdamska brzojavka priopćuje, da su se ponosredila njemačka nastojanja oko sklopljenja separatnog mira s Japanom, posredstvom skandinavskih diplomata. Njemačka je bila sklona da odstupi Klaučau, te je zahtijevala od Japana pravo, da se spusti na neke druge tačke kineske obale. O otocima, od kojih nekoliko drži Japan već od početka rata zaposjednuto, imalo bi se još pregovarati u nekom neutralnom gradu u Europi. Između tajnih dokumenta, koje je u Petrogradu objelodanio gosp. Trocki nalazi se i ova zanimiva brzojavka iz Tokia na Sazonova, od 11. svibnja 1916. sa opaskom „osobno, pouzdano“, koja kaže: Japanska mi vlada saopćuje, da je njemački poslanik u Stockholmu dvaput došao k japanskom poslaniku, te je pokušao ovoga da osvjedoči, kako mora između Njemačke, Rusije i Japana doći do mira. Ja sam izjavio barunu Montonu, da bih bio pripravan, da otvorim mirovnim predlozima jedno ulio, kad bi istodobno bili upravljeni časni predlozi i na Rusiju, Englesku i Japan.

* Podmornički rat. Amerikanska admirallteta javlja dne 25. stud.: Jedan je od naših rušioca kod pnatuliranja u europskim vodama opazio u udaljenosti od 350 metara periskop neke podmornice te je najvećom brzinom zaplovio prema istoj. Rušioc je plovio putem što ga je podmornica opisala, te je izbacio na poseban način sagradjenu bombu. Podmornica je bez sumnje bila pogodjena te je malo zatim izronila u udaljenosti od oko 450 metara. Na to su dva naša rušioca počela odmah pucati na podmornicu, koja, tako pogodjena, nije odgovarala. Jednom je našem rušiocu uspelo te je ispod podmornice povukao užu i kušao, da ju vuče za sobom; no podmornica je opet uronila. — Amerikanska admirallteta javlja dne 26. stud.: Njemačka podmornica, o kojoj se je jučer javilo, da je potopljena, imala je posadu od 40 momaka, koji su zarobljeni. Od Nijemaca je 1 ranjen, 1 je mrtav, a 1 je potonuo. Podmornicu smo potopili.

* Držanje skandinavskih država. Ritzavski bureau javlja: Prigodom posjeta kraljeva u Kristijaniji dne 28., 29. i 30. studenoga držala se raspravljanja između trih kraljeva kaošto i norveškog državnog ministra, danskog ministra-predsjednika i švedskog državnog ministra i trih ministara izvanjih posala. Kod zasjedanja bila je proglašena jedinstvenost u ovome: Uslijed osjećaja solidarnosti trih zemalja pripravnice su vlade da jedinstveno izjave, da se moraju podržati prijateljski i snošljivi odnošaji među državama, pa može rat još bilo kako dugo trajati i pod bilo kakvim se formama voditi. Suglašujući s prijašnjim izjavama i s politikom, koja se do sada vodila, stalna je namjera svih trih država i svake pojedine za sebe, podržavati do skrajnosti neutralnost proti svim ratujućim državama.

* Izborna reforma u Nizozemskoj. Prva je komora prihvatila zakonske predloge glede uvedenja sveopćeg prava glasa i izjednačenja javne i privatne obuke.

* Iskazi u Petrogradu i Mohilevu. Prema vijestima iz Haparande držao je u Petrogradu 31. odio četa skupštinu u kojoj je bilo izraženo potpuno povjerenje boljševicima. Daljnja vijest kaže, da su zastupnici odbora vojske kaošto i kadeti i socijaliste desnice držali u Mohilevu skupštinu u prisutnosti Miljukova i prijašnjeg ratnog ministra Veršovskog, u kojoj su zaključili predložiti boljševicima posredstvom Černova, da se stvori koalicija; Čereteli je međutim govorio protiv predloga i zahtijevao da se isključe boljševici. Činovnici državne banke, koji su štrajkovali, bili su otpušteni.

* Talijanska granica otvorena. Kako javljaju iz Lugana sa danom 30. studenoga, bila je talijanska granica kroz 24 sata otvorena.

* Uhodarstvo u Švedskoj. Prema listu „Svenska Dagbladet“ kao da se potvrđuju najnovije vijesti u uhodarstvu. Oblasti da su ušle u trag četi trgovačkih uhoda, koji bi imali potapljati njemačke brodove i pljačkati njemačke glasniku.

* Tajni dokumenti. U nekoj daljnjoj vijesti o odnošajima Rusije prema Švedskoj i Norveškoj govori se, da se uza svaku cijenu moraju podržavati prijateljski odnošaji Rusije prema Švedskoj. Kad bi bio pak rat sa Švedskom neizbježiv, moralo bi se svim silama nastojati, da se barem Norvešku privede na stranu antante. Daljnja otkrića govore o utanačenjima antante s Grčkom.

* Osnutak patrijarhata. Ruski ortodokсни koncil u Varšavi bavio se pitanjem, da se opet podigne u Rusiji patrijarhat. Patrijarh je nuždan, jer ruska crkva ne može da bude bez duhovne vrhovne glave, a cara „revolucija makla. Sastavljena i prihvaćena rezolucija naglasuje prijeku tu potrebu.

* Položaj u Grčkoj. Dopisnik lista „Secolo“ brzojavlja iz Atene dne 22. o. mj., da je grad Korica bio predan Grcima. — Grčka štampa živalino sudjeluje kod događaja na talijanskoj fronti, te naglašuje svoje želje za uspjeh talijanskog otpora.

* Engleski izvještaj od 24. studenoga javlja: Od početka operacija u prostoru od Cambrai-a, 20. t. mj., zaplijenili smo preko 100 topova, od kojih znatan broj teških do 20 centimetara.

Što vele tajni dokumenti.

Nova je vrsta diplomatskih dokumenata bila objelodanjena, te se između njih nalazi i neka nota, potpisana od prijašnjeg činovnika ratnog ministarstva, Harykova, o nekom pogodbenom naratu s Njemačkom, koji nosi opasku, da je bio 4. svibnja 1914. predložen caru. Taj nacrt obuhvaća šest članaka. Prvi sadržava potrebu, da bi na želju Njemačke nestalo rusko-njemačkih nesporazumaka, koje je izazvao austro-srpski konflikt. To bi se međutim imalo da dogodi, a da se ne oštete o dnošaji između Petrograda i Beča. Članak se drugi odnosi na pogodbu iz godine 1897. On govori, da se Njemačka imade pridružiti austrijsko-ruskoj pogodbi. U članku trećem jamči Njemačka, da će Austro-Ugarska provesti obveze iste pogodbe. Austro-Ugarska mora da se suzdrži od svih težnja ili osvajanja na Balkanu. (S druge strane ne drži Njemačka da je ulaz ruskih četa u Austriju nikakav „casus foederis“). Prema članku četiri Njemačka će potpomagati svojom diplomacijom Rusiji kod riješenja pitanja morskih prolaza u smislu, koji će biti povoljan za Rusiju. Na temelju članka pet mora Njemačka da doprinese k tomu, kako bi se požurila gradnja željezničke pruge od Dunava pa sve do Jadrana. U članku šest priznava komično Njemačka Rusiji u Perziji prava, koja su sadržana u sporazumku englesko-ruskom iz god. 1907. U naknadnoj odluci nalazi se ovaj tajni zaključak: U slučaju, da Njemačka navali, ostat će Rusija neutralnom; Italija, Francuska i Engleska priključit će se k onomu dijeu pogodbe, koji se njih tiče. Neka nota s natpisom „jako tajno“, koja nema nikakvog datuma, te sadržaje pogodbu s Italijom iz god. 1915. bila je na isti način objelodanjena. Ta nota opisuje povjesni tok pregovaranja u pitanju isupa Italije iz trojnog saveza, koje je bilo iza početka rata otvoreno. Pregovaranja su međutim bila rušena akcijom kneza Bülowa u Rimu, koji je htio da osigura neutralnost Italije na trošak Austrije. Monarkija pako nije rado ulazila u tu stvar. S obzirom na opiranje Austrije uskrsla je god. 1915. ponovno mogućnost, da se Italija priključi antanti. Ruska je vlada međutim držala akciju Italije, kao nešto, što ne mora da bude, jer se bojala komplikacija međusobnih odnošaja među arijcima. Tražbine Italije shvaćale su Francuska i Rusija kao pretjerane. Nota saopćuje, da su se radi pretresivanja pitanja držale u Londonu konferencije.

Medjutim su vojnički događaji i vojnički vojevode pokazivali na potrebu bezodvlačnog nastupa Italije u rat. Bila je potpisana pogodba, po kojoj je Rusija dobila koncesije sa strane Italije u korist Crnogore i Srbije.

Mađžari proti Austriji.

„Magyar Ország“, glavni organ grofa Karolyja, donosi uvodnik pod naslovom: „Rastavimo se“. Članak spominje događaje u carevinskom vijeću i veli, da austrijski političari s jedne strane smatraju nagodu komadićem papira i govore o prestanku dualizma, a s druge opet strane upućuju se nečuvanom prepotencijom u ugarske unutarnje poslove.

Kako Ugarska sebi uređuje svoj gospodarski opstanak, to se ne tiče nipošto Austrije, a ipak se protiv toga dižu neki austrijski političari. Na sve ono, što se događa u austrijskom carevinskom vijeću, imaju Mađžari samo jedan odgovor: „Rastavimo se“, jer odnošaj, u kojem živimo, doista je neodrživ. Ako neodvišnjačka politika nije nikada dokazala svoju opravdanost, to je sada u ovom ratu i u oči držanja Austrije. Sada usred rata pokazuje se sa strane Austrije upravo divlja mržnja protiv Mađžara, i ova mržnja pokazuje pred Bogom i ljudima, da je zajednički život između obih država nemogućnost. Dakle rastavimo se. Ako se usred ratnih kušnja mogu poroditi protiv nas u Austriji takovi izljevi mržnje, što će tek uslijediti u vrijeme mira, kad ne će biti više ratnih interesa, koji će sprječavati, da ova mržnja provali svom snagom. Dakle rastavimo se. Austrijanci su prvi izrekli, da je nagoda komadić papira: dakle odbacimo ga. Ako Austrijanci nisu dualizam po volji, mi se nismo nikada za njega oduševljavali. Od Rakoczyna i Kossutha živi u duši Mađžara sasvim drugi ideal. I ako austrijski političari žele, mi smo odmah spremni, da se rastavimo. Mađžarski vojnici će na fronti odmah pokazati, da se ni malo ne oduševljavaju za dualizam. Ovih dana izrekao je u ugarskom parlamentu jedan nagodbeni političar: „Los von Oesterreich“. Prema tomu nije neodvišnjačka politika dovela do ideje, da se rastavimo, nego postupak Austrije prema Ugarskoj. Ali neodvišnjačka politika uvijek je dokazivala, da se problem životnog interesa mađžarskoga naroda može riješiti samo, ako se rastanemo“.

Najdemokratsniji ustav na svijetu.

Ministar-predsjednik je Seidler ustvrdio, da se demokratsniji ustava, negoli ga imademo u Austriji sa jednakim, tajnim i sveopćim izbornim pravom jedva daće zamisliti. Prema tome izgleda, da gospodin Seidler nema pojma o značenju riječi „demokracija“, a također to, da je svoje jurističke predmete slabo učio, te da ne pozna niti naš „demokratski“ izborni red, kamoli drugo. Ako ga uporedi — kako je i učinilo — sa mađžarskim izbornim redom, priznat ćemo mu, da imade velike razlike u tom pogledu između Austrije i Ugarske; ali imade zato i velike razlike između Ugarske i Turske u ustavnim pogledu u prilog potonje. Najprotudemokratsnija je naša država u čitavoj Europi sveta Mađžarska. To je njezin jedini rekord. Ali mi se obaziremo samo na kulturne države te moramo ustanoviti, da niti austrijski izborni red kao takav nije ideal demokratsnog izbornog reda, već samo pjesak u oči čovječanstvu, kao što i riječi gospodina Seidlera o demokratsnosti Austrije. Tim izbornim redom nijesu isčeznuli privilegovani narodi u Austriji. 9 milijuna austrijskih Nijemaca imade u Austriji preko polovice sviju zastupnika, a 17 milijuna nenjemačkih naroda nema niti potpune polovice. Poznato je, da na 37.000 izbornika dolazi po jedan njemački zastupnik, dok imade 110.000 ukrajinskih izbornika samo jednog zastupnika, — da pokažemo skrajnost privilegisanja i zapostavljanja. Ali sam izborni red nije nikakav dokaz za demokratsnost države. Demokratsnost se države daće prosuditi samo iz utjecaja na vlast, koju imade zastupstvo naroda kod državne uprave. U tom je pogledu značenje našeg „najdemokratsnijeg“ parlamenta mnogo skromnije negoli engleski parlament u 17. vijeku. Može se kazati, da je naš ustav samo prividan, kao što je prividno jednako, tajno i sveopće pravo glasa. Car se nije zakleo na ustav; tako te nemamo nikakova jamstva, — osim milosti careve, o kojoj medjutim nitko ne dvojiti, — da nam taj ustav ne bi bio opet otet; osim toga imademo u ustavu glasoviti § 14., koji dozvoljava svakoj vladi, koja bi baš zaželjela, da se bavavlja sa državljanima na neustavni način à la Stürzkch; sila je tog parlamenta tako neznačajna, da se ona gospoda, koja su tijekom rata zakrivila toliko neustavnosti i protuzakonitosti, za koje bi u svakoj drugoj državi platili glavom, mirno šecu po Beču i drugim gradovima i za-

bavljaju se po mišjoj volji. Taj parlament ima toliko sile, da premda je sastavljen od polovice nenjemačkih naroda, nikada nije mogao postići, da polovica vlade bude povjerena tim nenjemačkim zastupnicima. Taj parlament nema nikakva utjecaja na ministra rata i na ministra vanjskih posala, koji ne odgovaraju parlamentu, te vladaju nađ parlamentom. Preko glave i protiv volji naroda sklapa naš ministar vanjskih posala ugovore, sa veze, stavlja ministar rata čitave generacije pod pušku, dok § 14. tjera zastupnike iz parlamenta napolje. Po prividnom izbornom redu izabrani narodni zastupnici imaju polag ostalih prividnih prava i prividnu imunitetu; nije potrebno da navadjamo za to primjera; nedavna i opće poznata žalosna prošlost nasilnog jednog režima daje nam primjera na pretek. Eto: Tako izgleda onaj ustav, od kojega se „ništa demokratsnijega“ zamisliti ne može.

Znamo iz historije...

Pod tim naslovom donosi praški „Venkov“ veoma zanimiv članak, koji se medjutim mora odgonetati, jer je božica cenzura ostavila na njemu očite tragove svojega haranja. Članak se odnosi na onu krvavu godinu 1866., kad je naš današnji hrabri saveznik bio duboko prodro u naše zemlje. Tom su zgodom Česi pokazali svoju vjernost svojemu vladaru, ma da su ih vojska, uprava i svi činovnici bili ostavili na cjedilu. Članak se obraća dalje protiv nekog bečkog gosp. Ganz, koji je u „Frankfurter Zeitung“ objelodanio dugi članak protiv Čeha, te im u njemu predbacuje nevjernost, koja da je već iz povijesti očevidna. Na koncu veli: Kad bi već bečki gosp. Ganz htio da rastumači, zašto su danas Nijemci proti Česima, morao bi biti barem tako iskren, kao što je dr. vitez Wottava u njemačkom radikalnom listu „Ostdeutsche Rundschau“. Taj bez straha pripovijeda, zašto mora da bude njemački narod proti uredjenju češko-slovačke države... Posljedica bi naime toga bila uništenje Beča, jer bi se onda sve centrale velikih tvornica preselile u Prag, i težšte bi se trgovine i prometa promaknulo iz Austrije u Češku. Novci, zasluženi iz češkog zemljišta, ostali bi onda u Češkoj, ne bi pojačavali Beč, i to treba na svaki način zapriječiti. O dobitku se dakle radi — o češkim novcima! Gospodin pako Ganz prešućuje sav taj njemački strah, i udara na Čeha kao na veleizdajnike. No — nek dakle radi, kako hoće! Nas u istinu time ne će prostrašiti i ne ćemo otstupiti zato od naših pravednih zahtjeva. On nas ne će potjerati iz puta, kojeg smo nastupili. Vjerujemo u svoju budućnost...“

Domace vijesti.

Generalni pukovnik pl. Borovčić izrazio se o sedmom ratnom zajmu ovako: „Nada m se, da će uspjeti 7. ratnog zajma biti dostojan uspjeha 12. šočke bitke!“

Povratak bjegunaca. Iz Kanfanara nam pišu: Na prolasku je 18 bjegunaca iz Leibnitza. Crni, modri, požutjeli, svake boje samo ne rumene i bijele. Našori duboko im se usijecaju u mršava lica. Jesu li išli iz grobnice? Iz znatljelje pitao sam koliko je ko kila omršavio. Svako po 20 ili 30. Jedan pače je u Leibnitzu ostavio 46 kg svojeg tijela. Na odlasku im nijesu dali ni komad sira za po putu.

Gradska aprovizacija javlja: Obzirom na sadašnje zalihe brašna, i kako bi se gradjanstvu osigurala stalna možina istoga, dijelit će se od današnjeg dana samo 3 kg brašna. Na svaki će način ostati aprovizacionoj komisiji slobodno, da naknadno, čim stignu daljnje količine, razdijeli, zaostalo brašno.

Milodari za hrvatske škole u Puli. Prigodom „Božićnice“, sakupljeno je po gosp. Rajković-u, medju našom momčadi na Njeg Vel. torpiljarki „91“ K 53—. Darovaše po K 5—: Badurina, Pavelić, Rajković; po K 4—: Orešković; po K 3—: Šurok, Skoloudik, Vitaljić, Bojmić; po K 2—: Deveskovi, Mašek, Jedlička, Volčić, Pansky, Koračević, Miklavec, Šimurina, Lolarž, Jelinek, Pihon. — Gosp. J. Antić, pošto nije održao obećanje, da neće popuštiti cigaretu polaže K 5—. Gosp. Radolović, za izgublenu okladu K 1—, a za popravak prsluka 70 para. — Gospodjica Julka Grünbaum, našla je K 1—, te pošto se nije javio vlasnik, polaže u istu svrhu. Ukupno K 60:70; zadnji iskaz K 19.650:48; svenkupno K 19.711:18. Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed u svakoj prigodi za narodnu prosvjetu!

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 4321.

Ispravak. Pomutnjom nije izašao u jučerašnjem broju, pod „Milodari za hrvatske škole“, iskaz stanja cijelokupne svote, koji je imao glasil: Ukupno K 210:40; zadnji iskaz K 19:440:08; sveukupno K 19.650:48. Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed za narodnu prosvjetu!

Dnevne vijesti.

Peti iznos darova za Krekov spomenik iznaša do sada sakupljenih 23.445 K i paru.

Glad. Novine donose, sav je život hercegovačkog naroda ovisio od ona 4 kg hrane, što ih je dobivao mjesečno od države. No sad su prestala i ta 4 kg... (Ostalo je zaplijenjeno!)

G. g. pretplatnicima.

Radi pomanjkanja papira, kojeg je uz najveće nastojanje i veoma visoke cijene teško priskrbiti, i jer moramo da s njim štedimo, prisiljeni smo da šaljemo naš list samo onima, koji pretplatu redovito i unaprijed podmire. Tko želi da prima naš list, neka najkasnije do 15 o. m. podmiri zaostalu pretplatu, te da unaprijed pošalje pretplatu za vrijeme, koje da prima list. Jedino u tom slučaju možemo na dobitnika računati.

Uprava.

Iskaz.

do sad sakupljenih svota prigodom otvorenja hrvatske škole u Puli iz krugova ratne mornarice.

C. i k. bolnica ratne mornarice	K 1466:90
Njeg. V. brod „Radezky“	1327—
„Zrinyi“	1213—
Radnici c. i kr. arsenala	1159:40
Njeg. Vel. brod „Viribus Unitis“	1153:82
„Krp. Erz. Rudolf“	1042—
„Tegetthoff“	777:20
„Erzh. Karl“	633:30
„Gaa“	589—
„Stephanie“	578:10
„Habsburg“	531:90
Njeg. Vel. brod „Prinz Eugen“	524—
Momčad kasarne ratne mornarice	410—
Njeg. Vel. brod „Arpad“	409:20
„Bellona“	303—
„Erzh. Friedrich“	298:40
„Babenberg“	275:20
„St. Georg“	242—
Momčad sa „Fliegerkorps“	186—
Posada stanice „Kabala“	151—
Momčad sa c. i kr. lučkog zapovjedništva	134—
Momčad kod utemeljenja municije	102:60
Njeg. Vel. brod „Lussin“	100—
Oružnici i momčad ratne mornarice	96:20
Momčad u „Marinekasino“	72—
Njeg. V. brod „Csepel“	63—
„torpiljarka „91“	53—
„Pandur“	43—
„V.“	36:40
„torpiljarka „83“	28—
„brod „Trabant“	25—
Momčad mornarskog odjeljenja u Beču	23—
Momčad parnih čamaca „18“ i „20“	22—
Njeg. Vel. torpiljarka „70“	20—
„torpiljarka „89“	20—
„brod „Pluto“	14—
ukupno kruna 14.122:80	
C. k. redari u Puli	K 338—
Bosanski vojnici u Puli	180—

Vojnicke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 336 od 2. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo nadpor. Zellner. Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: pučko-ustaški liječnik dr. Zelländer. Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: pučko-ustaški liječnik dr. Clotti.

MALI OGLASNIK.

Fotografski predmeti, kao ploče, papir, kartoni, razne kemikalije itd. dobivaju se uz niske cijene i točnu podvorbu kod K. GORTAN — Pazin.

Nikelni novac daje u zamjenu papirica Jos. KRMPOTIC, trg Custoza, br. 1.

Zečje kože nemojte više bacati. Iste kupuje HAIN, trg Custoza broj 1 (Papirnica Krmpotić).

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

**Danas
novi raspored**

Početak od 2:30 do 8:30.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Upravništvo ul. pridržava pravo promijeniti raspored.

Politeama Ciscutti.

Danas u subotu

velike kinematografske predstave
sa slijedećim rasporedom:**„ISKRA“**velika drama u 3 čina sa glasovitom umjetnicom
Tina di Lorenzo u glavnoj ulozi.**Miesečnjakinja**
veselolgra u 2 čina.

Početak: 2, 3:30, 5 i 6:30 s. pop.

CIJENE za ovaj film: Ulaznica za parter i lože
K 1—; lože K 2—; zatvoreno sjedalo 50 fil.;
galerija 30 fil.

Takodje za djecu!

Kako je stari Plunkett pošao kući.

Crtica iz Kalifornije. Napisao Bret Harle.

(Nastavak.)

2.

U Monte-Flatu se je podigla prašina.

Ostanci su se duve i suhe godišnje dobe stali svagdje mrviti, posvuda je umiruce ljeto razasulo na stope duboko svoj crveni pepeo. (Zivica i grmlje, koje je pokazivalo smjer korita, kojim teče rijeka, bilo je opsipano debećom prašinom i izgledalo, kao da pušta svoje korijenje u zrak, i sjajno je kamenje, koje je ležalo u isušanim tim koritima, naličilo suhim, po mrtvačkoj dolini porazbacanim kostima. Prašinom je naoblaceni zalaz kadikad bojadisao rubove dalekih brdina tamnom bakrenom bojom, a kadikad su crtale (sunčane zrake čudnovate kolobare oko vulkanskih vrhunaca još daljih gora na obali. Tad bi se opet dizao zadušljiv, smolast dim iz užarene šume na brežuljku, blještio nam oči i sapinjao grudi; mi bi opet divlji tjerao sve, pa i isto ljeto na samrti, poput uvenulog lista pred sobom, hujio niz obronke Sierra, tjerao ljude u njihove košibe i stresao još pred njihovim prozorom svoju crvenu pijest.

Za takovih bismo se večera sakupljali u točionici svratišta Moquelumne, pljučkali šuteći na peć i čekali na kišu.

Pokušali smo biti sva u Monte-Flatu poznata sredstva, da utučemo vrijeme, dok ne nastupi ovaj tako žudjeni prirodni dočudnjak. Dakako, takovih je sredstava bilo malo; ona su se u temelju ograničavala na onaj oblik ondje uobičajenih dosje-

šala“; no i ovaj je dapače način zabave pošao kući“; no i ovaj je dapače način zabave poprmio bio doskora ozbiljnost zvaničnog posla...

Četvorica od najodličnijih su se građana, koji su preodjeveni u razbojnike, na cesti u Wingdam zaustavili bili blagajnika grofovije, povratiti s ove „zabave“ samo umorni i isprebljani.

Liječnik i odvjetnik u Monte-Flatu, koji su skovali bili duhovitu urotu, kako bi prisilili šerifa u Calaverasu, da proti surumu medvjedu, imenom „major ursus“, koji je imao svoj brlog nedje u nedalekim šumskim gudurama, izda progonbeni dekret, ipak su uza svu tu „srećnu misao“ pokazivali silnu dosadu.

Dapače i isti urednik lista „Opominjač iz Monte-Flata“, koji je na većiku senzaciju svojih čitatelja ujutro izmislio bio prezanimivi opis grozne bitke između četa Udruženih država i Vipnekin — Indijanaca — dapače i ondje izgledao ozbiljan i prenapet.

Kad je konačno stupio u sobu Abner Dean iz Angelsa, koji je onomadne bio u posjetima u San Franciscu, saletili su ga dakako prema mjesnom običaju sa svih strana nekojim na očigled iskrenim pitanjima, na koja je posve pošteno odgovarao, nakon česa je ali pao u stupicu i stao na svoju sramotu sam stavljati pitanja; no tim se je morao zadovoljiti. Nijedan se čovjek nije smijao; a Abner nije uza sve to, što je postao bio žrtvom, izgubio svoje dobre volje. Mirno se okrene prema svojim mučiteljima i reče:

„Na, donasam vam prekrasnu pripovijest — ta vi poznajete staroga Plunketta?“

Svi su prisutni kao na zapovijed pljučući na peć i potvrdili kimanjem glave.

„I vi se još sjećate, da je prije tri godine bio pošao kući?“

Poziv tebi i svima!

Ako si Austrijanac, sjećaj se naših pobjedjujućih četa u Italiji!
Nepuštaj ih na cjedilu, već potpiši

VII. RATNI ZAJAM!

Pošto nisi u strijeljačkim jarcima, dužan si pomoći kod kuće potpisivanjem potrebitih sredstava! Ratni zajam donasa i tome visoke kamate. Ako hoćeš štediti na malo, onda potpiši posredni ratni zajam osiguranjem!

Time skrbiš za sebe, za svoju ženu i djecu!

Bez ikakvog liječničkog pretraživanja, pristupit mogu muški, žene i djeca, do 60 godina starosti.

Visoki kamati računavaju se u korist osiguranome. U isplatu primaju se i prijašnji ratni zajmovi.

Primjer: Potpišeš li i osiguraš li K 1000 na 15 godina. Zato ćeš platiti po 48 K godišnje. — Ako doživeš, ili ako umreš već prvi dan, onda kašnje odmah dobije tvoja obitelj cijelih 1000 K nom. ratnog zajma.

Visoki kamati su već naprijed uračunani u veoma niskoj premiji. Za kapitaliste najveća važnost je uplata premije odmah:

Primjer: Potpišeš li i osiguraš li se na 15 godina za 1000 K. Zato ćeš platiti na jedan put samo K 540'82 premije. Ako umreš već prvu godinu, dobit će tvoji: K 1000 nom. obligaciju, tome još K 505'76 u gotovom novcu.

Još je ugodnija kombinacija potpisane i osiguranje na zakladnice, koje zapadaju god. 1926. Primjer: Za 3000 K platiš K 2062'30. Poslije 9 godina dobiješ 3000 K u gotovom novcu. Ako prije umreš, kašimo poslije 3 godine, dobit će tvoji 1) 3000 nom. ratnog zajma u državnim zakladnicama; 2) tomu još K 1447'08 u gotovom novcu.

Može se potpisati ratni zajam sa osiguranjem djece i manje zdravih osoba. Izvan toga ima i puno ugodnih uvjeta za potpisane ratnog zajma osiguranjem od 5000 K, do najviših svota.

Tko je potpisao 6. ratni zajam osiguranjem, može za 7. zajam povisliti svotu. Kad će nastat mir, pokajat će se mnogi, da nije uporabio ovih ugodnih prilika, koje se sad, valjda po zadnji put, nudjaju!

Potpisivanje prima

e. kr. austr. vojnička zaklada za udove i sirote u Trstu
ul. Lazzaretto vecchio br. 3.

Izvan toga može se prijaviti kod svake oblasti općinskih ureda te kod
kotarske poslovnice u Puli,
trg Custoza br. 45.

Potpisanje se može, na želju, objaviti u novinama.
Vrijeme za potpisivanje je veoma kratko, zato neka se svak požuri! Naša se vojna uprava nada, da će svak učiniti svoju dužnost, i time podpomoći naše hrabre vojnike u strijeljačkim jarcima!

Dvojica ili trojica su promijenili položaj svojih nogu na naslonima stolica onih, koji su sjedjeli pred njima, a samo je jedan odgovorio sa „da!“

„I da se je kod kuće divno zabavljao?“

Svi su sumnjivo pogledali onoga, koji je bio kazao „da!“ No ovaj se je tek slabo nasmiješio i uz dubok uzdah promrmljao još jednom „da!“

„I da je takodje posjetio svoju ženu i kćerku — lijepu djevojku?“ prihvatit Abner oprezno opet riječ.

„Da!“ odvrati onaj naprasito.

„Jeste li možda vidjeli njezinu fotografiju?“ nastavi Abner Dean mirno.

Jasagac se beznažno ogleda oko sebe za potporu. Dvojica ili trojica, koji su sjedjeli u njegovoj blizini i na oko ga osokolili bili pogledom interesa, ostave ga sad sramotno na cjedilu i svrnju oči na protivnu stranu. Henry York — jer on je bio taj Jasagac — porumeni nešto malo i zatvori svoje smedje oči, a oko njegovih se usnica pojavi slabi smiješak, što je imalo značiti, da si je posve načistu glede svrhe toga ispitivanja, što da on dopušta tek iz dobroćudnosti — našto opet odgovori sa „da!“

„Poslao je — čekajte malo! — da, pošao je kući deset tisuća dolara — a nije li tako?“ govorio je Abner Dean dalje.

„Da“, odvrati Henry York istim smiješkom.

„No, to sam si mislio!“ reče Abner mirno.

„Ali vidite, stvar je ta, da on uopće nije ni bio kod kuće — uopće ne!“

Svi su se prisutni zagledali u Abnera nepritajenim začudjenjem i interesom, kad je izazovnim mirom i nehajnim načinom nastavio:

(Nastavit će se.)